

Integrerad barnkonsekvensanalys för Vårbergsvägen - Steg 3: Konsekvensanalys av samrådsförslag

Inom projekt Vårbergsvägen har mål med fokus på barnperspektivet formulerats, med tydlig koppling till de tre huvudgrupperna (miljö & hälsa, boende & vardagsliv, trygghet & tillgänglighet), som enligt Stockholms stads metod integrerad barnkonsekvensanalys ska analyseras inom Steg 3 (konsekvensanalys). Här följer en sammanställning av de positiva och negativa konsekvenserna som planen kan medföra ur ett barnperspektiv. Beskrivningarna nedan är uppdelade utifrån de formulerade målen med avseende på barnperspektivet för projekt Vårbergsvägen.

Inledning

Det aktuella fokusområdet omfattar delen mellan Ekholmsvägen och Vårbergs sjukhem och är ett relativt stort område där staden ser en potential för en samlad ny bebyggelse, som tillsammans med övriga pågående planer längs Vårbergsvägen kan bidra till att omvandla området från en gles och överstor trafikstruktur till en mer integrerad del i Skärholmen och Vårberg. Intill området ligger Vårbergs IP som kommer utvecklas till ett regionalt idrottscentrum med nya idrottslokaler och rustade fotbollsplaner. I fokusområdet ingår även utredning av en ny grundskola.

Gaturum, gång- och cykeltrafik samt kollektivtrafik

Mål

”Gaturummen, gång- och cykelstråken upplevs trygga och säkra till och från viktiga målpunkter inom Vårberg med fokus på dag- och nattstråk.”

Kommentar

Gång- och cykelstråk används flitigt av barn. Stråken är betydelsefulla offentliga rum och offentliga mötesplatser för barn. Barn rör sig ofta i grupp, de leker och har fokus på varandra. Utformningen av gångbanor, trottoarer, cykelbanor och cykelfält måste därför utgå från barns rörelsemönster och behov. Det innebär bland annat att gång- och cykelstråk i möjligaste mån ska vara separerade från varandra och från biltrafik. Det är positivt att gatorna föreslås utformas med utgång i behovet hos oskyddade trafikanter med hastighetssäkrade passager och funktionell separering mellan gång-, cykel-, och biltrafik. Det är dock viktigt att de utformas tillräckligt breda, trygga och säkra. Fordonshastigheter måste hållas låga och passager, där oskyddade trafikanter rör sig, måste hastighetssäkras till 30 km/h. Detta kan exempelvis göras genom upphöjningar av övergångsställen i kombination med att arbeta med olika materialval. Detta är extra viktigt för barn och deras möjlighet till rörelsefrihet och för att säkerställa detta krävs omsorgsfull utformning av trafikmiljöerna. Vidare är det viktigt att utforma gång- och cykelstråken genomgående i alla korsningar, det vill säga med företräde framför biltrafiken.

Trafiksepareringen vid den planerade skolverksamheten söder om Vårbergsvägen behålls i kombination med stråk som leder upp i markplan. Barn och unga får därför möjligheten att välja alternativa vägar till närliggande målpunkter som skolan och idrottsplatsen vilket är positivt ur ett trygghetsperspektiv. Det är dock viktigt att tunneln görs så kort och bred som möjligt med insläpp av dagsljus. Befintliga planskilda passager som behålls ämnas byggas om och utformas så att de upplevs som trygga. Utöver att skapa breda gång- och cykeltunnlar med bra sikt kan ny belysning, ommålning eller utsmyckning av tunnlar med hållbara, tåliga material göra miljön mer intressant och ekonomiskt mer fördelaktig då kostnader för klottersanering och skadegörelse tenderar att minska.

Parallellt med Vårbergsvägen tillkommer en cykelbana på den södra sidan av gatan vilket är positivt. Cykeltrafiken kan ges prioritering framför biltrafik vid trafikljus genom att när cyklister närmar sig en ljusreglerad korsning registreras de och ger grönt ljus. Tydlig funktionell separering mellan cykel- och gångbanor är viktigt för orienterbarheten, tryggheten och säkerheten. Timglashållplatsen vid den planerade skolan signalerar för ett lugnare körsätt vilket är positivt ur både trafiksäkerhetssynpunkt som för den upplevda tryggheten.

Det är viktigt att satsa på utvalda stråk. Om rörligheten riktas till utvalda gator och stråk genom särskilda satsningar på exempelvis trygg belysning eller väl beskuren växtlighet så vet barnen var det är tryggast att röra sig såväl på dagen som på natten. Ett sådant viktigt stråk finns mellan Vårbergs centrum och idrottsplatsen. Stråket binder samman två huvudmålpunkter och kommer att få en viktig funktion för hela området varför särskilda insatser behövs. Att behålla, förstärka och skapa sammanhängande gångstråk mellan områden, funktioner och bebyggelse är viktigt.

Bebyggelsen föreslås placeras längs med Vårbergsvägen, med entréer och verksamheter i en del av bottenvåningarna, vilket bidrar till ökad trygghet då gaturummen befolkas och aktiveras. Generellt vill unga människor gärna ha fler kvällsöppna verksamheter såsom kaféer, restauranger och "hängställen" som inte kostar pengar. Att planen föreslår en mer stadsmässig karaktär, liksom ett större utbud av kvällsaktiviteter, bedöms vara positivt ur ett barnperspektiv. Ett varierat utförande av bebyggelsens fasader kan bidra till att öka orienterbarheten för barn.

Den bostads-, skol- och förskolenära naturen

Mål

"Den bostads-, skol- och förskolenära naturen kan användas för lek och barnen kan känna sig trygga."

Kommentar

Det är positivt att planen avser att bevara och utveckla delar av grönstråket med prioritet på de plana ytorna för rekreation och lek. Planen menar att tillskapa nära, tillgängliga och kvalitativa mindre miljöer som komplement till de stora områdena. I planunderlaget framgår ej tydligt vilka dessa är och vad de ämnas innehålla.

Barns lek varierar beroende på förutsättningarna. Barns lekar blir exempelvis mer könsneutrala när de leker i skog och natur jämfört med iordninggjorda och tillrättalagda lekplatser. Därför är det positivt att de nära och tillgängliga gröna miljöerna värnas. Flickor och pojkar leker också på olika sätt, där pojkar generellt sett är mer utåtagerande, mer riskbenägna och mer högljudda än flickor. Pojkar tenderar att ta över platser som är gemensamma för pojkar och flickor. Det är viktigt att i den fortsatta planeringen särskilt bevaka att flickors intressen hanteras och ges utrymme i den offentliga miljön.

Idrottsplatsen

Mål

"Idrottsplatsen ska upplevas som en självklar funktion med högt nyttjande av de boende i stadsdelen. Vägen till och från idrottsplatsen samt vistelsen på platsen ska upplevas trygg och säker."

Kommentar

Idrottsplatsen är en viktig målpoint för barn och unga, vilken tillgängliggörs i planen. Det är positivt att området utvecklas och öppnas upp mot omkringsliggande funktioner som skolan, parken och tilltänkt bebyggelse. Det kommer att öka närvaron på platsen och därmed även trygghetsupplevelsen

i synnerhet om området får ett varierat och attraktivt innehåll året runt. Vidare är det positivt att området inte hägnas in utan förblir ett område med fri sikt och öppna rum. Skolans placering i direkt anslutning till idrottsplatsen möjliggör för samutnyttjande funktioner dagtid.

Torget vid Vårbergsvägen/Svanholmsvägen kommer att fylla en viktig funktion i ett centralt läge i området. Det binder samman flera olika funktioner och målpunkter, inte minst genom trappan ner mot idrottsplatsen, och kan bli en central mötesplats för barn och unga. Föreningsliv och föreningslokaler kan fungera som positiva mötesplatser för unga och verksamheter kan tillsammans skapa trygghet, stabilitet och gemenskap. Möjligheten att ordna föreningslokaler i anslutning till idrottsplatsen bör ses över. En utmaning blir att tillhandahålla och möjliggöra ytor och lokaler för flickors fysiska aktivitet, inte minst med hänsyn till att betydligt färre flickor i området är med i föreningar jämfört med pojkar.

Skolor och förskolor

Mål

”Skolor och förskolor som planeras ska få funktionella gårdar som håller en hög kvalitet både vad gäller placering, innehåll och storlek. De ska dessutom kunna nås på ett tryggt och säkert sätt.”

Kommentar

Skolan kan på ett trafiksäkert och tryggt sätt nås med såväl kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik tack vare alternativa vägar. Det är positivt att förskolegårdarna placeras synligt och tillgängligt då de kan inbjuda till lek även när förskolan är stängd. Skol- och förskolegårdarna blir goda utemiljöer med hänsyn till dess ytor och placeras i direkt anslutning till verksamheterna. Förskolorna placeras i närhet av grönområden vilket ger verksamheterna möjlighet att göra utflykter i närområdet. Vidare är förskolorna vända inåt, bort från gatan, vilket är positivt ur ett barnperspektiv avseende trafiksäkerhet och buller. Totalt tre förskoleverksamheter ryms inom planområdet varav en befintlig som utökas från 4 till 8 avdelningar. Friytan hos respektive förskola är på en väl godkänd nivå. Förskolan intill Vårbergstoppen får inte en fristående förskolegård utan delar ytan med en bostadsgård.

Bostadsgårdar

Mål

”Bostadsgårdar ska finnas i nära anslutning till bostaden och utformas gröna, funktionella, attraktiva och trygga för alla åldrar.”

Kommentar

Det är viktigt ur ett barnperspektiv att bostadsgårdarna utformas med tillgång till både sol och skugga och med tydlig gräns mellan privat och allmänt. Vidare fordras omsorgsfull utformning av gårdarna, så att de upplevs trygga och att ytor för olika funktioner inbjuder till lek och vistelse för barn i alla åldrar. Planen redovisar en ambition om att bostadsgårdarna gestaltas avseende gränser mellan privat och allmänt, med undantag för bostadsgårdarna norr om Vårbergsvägen, i den nordvästra delen av planen. Dessa gårdar redovisas som mer öppna och med mindre tydliga gränser. Positivt är att bostadsgårdarna planeras gröna med bjälklagsdjup som möjliggör plantering vilket är viktigt ur ett pedagogiskt syfte.

Ramböll 2017-08-29

Eva-Lena Nilsson

Anthon Georgsson